

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПРАВОТВОРЧОСТІ
ТА НАУКОВО-ПРАВОВИХ ЕКСПЕРТИЗ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ
В ДОСЛІДЖЕННЯХ
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ**

*Всеукраїнська науково-практична конференція
до Дня науки
та 30-річчя Національної академії правових наук України*

м. Київ, 18 травня 2023 року

Видавництво
«Юридика»
2023

ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ

Задніпряна-Корінна М. Ю.

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри економіки і права

Національного університету харчових технологій

м. Київ, Україна

Трансформація правової системи України характеризується значним впливом євроінтеграційних чинників, що передбачають поступове входження до європейського економічного, правового простору. В правовій системі України відбуваються і внутрішні трансформаційні процеси, що обумовлені необхідністю перегляду змісту та спрямованості

правового регулювання, перегляду правового механізму реалізації норм вітчизняних актів законодавства з урахуванням європейських принципів та стандартів взаємодії громадянського суспільства, держави та її органів, фізичних та юридичних осіб. Особливу увагу привертає сучасна проблема перегляду підстав та порядку притягнення до різних видів юридичної відповідальності суб'єктів правовідносин, які вчинили неправомірні діяння, що визнаються законом суспільно небезпечними та караними на території Європейського Союзу, адже на сьогодні принципи та стандарти, розроблені цією організацією, вважаються найефективнішими з точки зору захисту прав, свобод, законних інтересів приватних осіб. Слід зауважити, що порівняно з радянським періодом з'явилися нові суб'єкти правовідносин, притягнення яких до різних видів юридичної відповідальності, хоча і становить предмет самостійного юридичного дослідження, проте має важливе значення для дослідження сформованих європейською доктриною презумпцій та принципів (принцип притягнення до відповідальності юридичних осіб, принцип притягнення до відповідальності держави, державних службовців за прийняття незаконних рішень та ін.). У сфері перегляду підстав юридичної відповідальності та порядку притягнення до неї суб'єктів правовідносин було проведено значну кодифікаційну роботу як в окремих країнах Європейського Союзу, так і на національному рівні. З метою приведення у відповідність до положень означених регламентів і директив сформовано спільні вимоги Європейського Співтовариства до притягнення до юридичної відповідальності не тільки приватних осіб, а й держави, її посадових осіб за прийняті рішення та вчиненні діяння, встановлено порядок відшкодування шкоди потерпілим особам (на відміну від сплати штрафу на користь держави).

Також, зауважимо, що у дослідженнях вітчизняних вчених надається перевага використанню гармонізації як способу трансформації правових систем сучасності. У вітчизняній науці уніфікацію, стандартизацію, апроксимацію, імплементацію розглядають як суміжні з гармонізацією та адаптацією методи (способи) трансформації європейських правових систем. Поняття «гармонізація» в сучасних наукових джерелах розглядається як процес взаємоузгодження державами – учасницями або міжнародними організаціями поглядів на мету та пріоритети правового розвитку, дій, спрямованих на створення єдиного правового поля, шляхом наближення законодавства суб'єктів гармонізації; як метод правоперетворення на основі правил поведінки, які формуються з метою наближення національних правових систем, без досягнення повної одноманітності у сприйнятті та оформленні державами таких модельних правил; як адаптація існуючих у світі тенденцій

правового регулювання до соціокультурного середовища, що склалося у країні, зміна норм права з урахуванням внутрішньодержавних потреб [1, с. 11].

Слід зазначити, що трансформація правових систем сучасності здійснюється різними способами та засобами (методами), що різняться за об'єктом, щодо якого здійснюються відповідні перетворення, тому в першу чергу має бути встановлена залежність ступеня самостійності держави, регіону, колонії від керівного центру. Для країн Європейського Союзу були використанні такі способи трансформації правових систем країн Європейського Союзу, як уподібнення державно-владних структур та вимог до їх діяльності (конвергенція), формування наднаціонального правопорядку та запровадження системи законодавства Європейського Союзу, що має беззастережний пріоритет над нормами національного законодавства, а також були застосовані елементи гармонізації, апроксимації та уніфікації законодавства, що призвело до прийняття на національному рівні регламентів та директив, що визначили якісно нові форми, способи врегулювання тих чи інших правовідносин.

Література:

1. Механізми гармонізації законодавства України з європейським та міжнародним правом : наук. доп. / Ю. С. Шемшученко та ін. ; за заг. ред. Ю. С. Шемшученка ; Нац. акад. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2011. 107 с.